

Obec Tvrdonice

jako provozovatel veřejného pohřebiště podle § 16 odst. 1 zák. č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pohřebnictví“), vydává v souladu s ustanovením § 19 citovaného zákona tento

Řád veřejného pohřebiště obce Tvrdonice

1. Rada obce Tvrdonice ve smyslu § 102 odst. 3 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů schválila tento Řád veřejného pohřebiště obce Tvrdonice dne 05.10.2023, pod číslem usnesení 14/26R/2023.
2. Řád veřejného pohřebiště obec vydává po předchozím souhlasu Krajského úřadu Jihomoravského kraje se sídlem v Brně, ze dne 29.08.2023, vydaného pod č. j.: JMK 134235/2023.

Článek 1 Úvodní ustanovení

1. Provozování pohřebiště je nedílnou součástí veřejné infrastruktury a službou ve veřejném zájmu v samostatné působnosti obce.
2. Provozovatelem veřejného pohřebiště je:

obec Tvrdonice

se sídlem: nám. Míru 96/31, 691 53 Tvrdonice
IČO: 00283631
zastoupená starostou obce
(dále také jen „obec“)

Článek 2 Působnost řádu pohřebiště

1. Vysvětlení zkratek pojmů:
  - a) Řád – Řád veřejného pohřebiště.
  - b) Provozovatel pohřebiště – vykonává provozování veřejného pohřebiště zejména ve smyslu § 16 odst. 1 zákona o pohřebnictví.
2. Vymezení často používaných pojmů:
  - a) Hrobové místo - místo na pohřebišti určené pro zřízení hrobu nebo hrobky, včetně plochy pro zhotovení hrobového zařízení a stavbu hrobky.
  - b) Hrob - je hrobové místo určené pro ukládání lidských pozůstatků s následným zásypem zeminou.
  - c) Hrobka - nemovitá věc, která vznikla stavební nebo montážní technologií, bez zřetele na její stavebně technické provedení, použité stavební výrobky, materiály a konstrukce, na účel využití a dobu trvání.
  - d) Hrobové zařízení - např. pomník, náhrobek, rám, krycí deska, stéla nebo jiná ozdoba hrobu, které mohou být bez znehodnocení od hrobového místa odděleny (zpravidla movitá věc).
  - e) Urnové místo - hrobové místo určené pouze pro ukládání uren se zpopelněnými lidskými ostatky (minimálně v úředních obalech) do vyhrazeného prostoru pod nebo nad zemí.
3. Ustanovení tohoto Řádu se vztahují na veřejné pohřebiště v obci Tvrdonice – v k. ú. Tvrdonice, parcelní číslo: 3309/219, st. 714/1 (márnice), st. 3673 (smuteční síň), jejichž vlastníkem je obec Tvrdonice a jejichž součástí jsou:
  - a) místa pro ukládání lidských pozůstatků do hrobů

- b) místa pro ukládání lidských pozůstatků do hrobek
  - c) místa pro ukládání zpopelněných lidských ostatků v urnách
4. Vnější hranice tohoto pohřebiště jsou vymezeny zdí.
5. Řád je závazný pro provozovatele – obec a dále pro subjekty zajišťující pohřební služby, pro obstaravatele pohřebních a jiných úkonů, nájemce hrobových a urnových míst, objednatele a zhotovitele služeb, návštěvníky pohřebiště včetně osob, které zde s prokazatelným souhlasem provozovatele pohřebiště nebo nájemce provádějí práce a pro ostatní veřejnost.
6. Pokud bude stejná věc popsána v několika dokumentech a v každém jinak, tak mají přednost v pořadí: samotná nájemní smlouva, Řád, zákon o pohřebnictví a občanský zákoník. Smlouva i řád nesmějí být v rozporu se zákonem nebo být proti zákonu – speciálnímu i obecnému. Zvláštní ustanovení mají vždy přednost před obecnými, a to i když jsou uvedena v jednom dokumentu. Pokud není v žádném dokumentu nějaká věc upravena, řídíme se pravidly uvedenými v právních předpisech.

Článek 3

Rozsah poskytovaných služeb

1. Na pohřebišti obce Tvrdonice jsou poskytovány zejména tyto základní služby:
- a) nájem hrobového místa
    - I. pro hroby, hrobky
    - II. pro uložení lidských ostatků v urnách
  - b) správa a údržba pohřebiště včetně inženýrských sítí, zeleně, oplocení a mobiliáře
  - c) údržba páteřních komunikací a zpevněných ploch (v létě i v zimě)
  - d) vedení předepsané evidence související s provozováním pohřebiště
  - e) zajišťování sběru, odvozu a odstraňování odpadů
  - f) spravování a udržování objektů na pohřebišti (márnice, centrální kříž, smuteční síň)
  - g) vykonávání dozoru nad dodržováním tohoto řádu
  - h) zveřejňování informací v místě na daném pohřebišti obvyklém pro potřeby veřejnosti.
2. Na pohřebišti obce Tvrdonice jsou poskytovány další služby na žádost nájemce nebo vlastníka hrobového zařízení či hrobky, které nejsou kalkulovány v ceně nájmu, jako například:
- a) manipulace se zetlelymi, nezetlelymi i zpopelněnými lidskými ostatky v rámci pohřebiště
  - b) výkopové práce související s pohřbením nebo exhumací
  - c) pohřbívání
  - d) provádění exhumací
  - e) ukládání lidských ostatků
  - f) propůjčení smuteční síně
3. Při nakládání s hrobovým zařízením jako s věcí opuštěnou bude provozovatel pohřebiště postupovat podle občanského zákoníku.
4. V souladu se stanoviskem Okresního úřadu Břeclav, okresního hygienika zn. 4114/21/2002 ze dne 4.7.2002 je na základě zákona o pohřebnictví tímto Řádem pro uložení lidských ostatků do hrobů stanovena na pohřebišti tlecí doba v délce minimálně 10 let, s možností pohřbívání do prohloubených hrobů hlubokých 1,9 metru, a to v souladu s hydrogeologickým posudkem č.j. 0235, který byl vypracován v červnu roku 2002.
5. Všichni zemřelí nezávisle na místě úmrtí mohou být na tomto veřejném pohřebišti pohřbeni, ale pouze se souhlasem provozovatele. Den před přijetím lidských pozůstatků je potřeba předložit provozovateli kopii Listu o prohlídce zemřelého, kterou uloží minimálně po tlecí dobu v příloze hřbitovní knihy.

Článek 4

Doba zpřístupnění pohřebiště, povinnosti návštěvníků, způsob a pravidla užívání zařízení

1. Pohřebiště je místo veřejně přístupné:

Leden až prosinec	7:00 – 20:00 hod.
V den Památky zesnulých, včetně 7 dní před a po tomto svátku	7:00 – 22:00 hod.
Křesťanské svátky	7:00 – 22:00 hod.

2. Provozovatel je oprávněn povolit odůvodněnou výjimku individuálním povolením.

3. Návštěvníci jsou povinni opustit pohřebiště do konce uzavírací doby bez upozornění.

4. Mimo vymezenou dobu je pohřebiště uzavřeno.

5. Provozovatel může z oprávněných důvodů přístup veřejnosti na pohřebiště nebo jeho část dočasně omezit nebo zakázat, např. v době provádění terénních úprav, manipulování se zetlelymi, nezetlelymi i zpopelněnými lidskými ostatky v rámci pohřebiště, exhumací, za sněhu, náledí apod., pokud nelze zajistit bezpečnost návštěvníků. Provozovatel zabezpečí v zimním období nezbytnou údržbu hlavních komunikací pohřebiště v zájmu zajištění bezpečnosti.

6. Dětem do 10 let věku je dovolen vstup na pohřebiště pouze v doprovodu dospělých osob.

7. Osobám pod vlivem návykových a psychotropních látek je vstup na pohřebiště zakázán, rovněž je zakázáno požívání alkoholických nápojů, návykových a psychotropních látek na pohřebišti.

8. Vjezd motorových vozidel na pohřebiště je zakázán, s níže uvedenými výjimkami. Na pohřebiště mohou vjíždět jen vozíky invalidních občanů a tzv. malá mechanizace s prokazatelným souhlasem provozovatele a za podmínek stanovených provozovatelem. Ve zvlášť odůvodněných případech může provozovatel pohřebiště povolit výjimku. Na pohřebišti je zakázáno provádět opravy, údržbu a mytí vozidel. K odstavení motorových vozidel slouží parkoviště umístěné před vstupem do areálu pohřebiště.

9. Na pohřebišti je rovněž zakázáno pohybovat se na kolech, kolečkových bruslích, koloběžkách, skateboardech apod.

10. Návštěvníci jsou povinni chovat se na pohřebišti důstojně a pietně s ohledem na toto místo, řídit se Řádem pohřebiště. Zejména není návštěvníkům pohřebiště dovoleno se zde chovat hlučně, používat audio a video přijímače, kouřit, požívat alkoholické nápoje a jiné omamné látky, odhazovat odpadky mimo odpadové nádoby, vstupovat se zvířaty (s výjimkou vodících a asistenčních psů) a používat prostory pohřebiště i jeho vybavení k jiným účelům, než k jakým jsou určeny.

11. Z hygienických důvodů není dovoleno na pohřebišti pít vodu z vodovodních výpustí a studny. Rovněž není dovoleno tuto vodu odnášet v náhradních obalech mimo pohřebiště.

12. Svítidla mohou návštěvníci a nájemci na pohřebišti rozsvěcovat jen pokud jsou vhodným způsobem zabezpečena proti vzniku požáru. Provozovatel může v odůvodněných případech používání svítidel na pohřebišti omezit nebo i zakázat.

13. Ukládání nádob, náradí, jiných předmětů, včetně dílů hrobového zařízení na zelené pásy a místa kolem hrobových míst není dovoleno. Nádoby na odpadky na pohřebišti slouží jen pro ukládání odpadu z pohřebiště – mimo odpadu stavebního a nebezpečného.

14. Návštěvníkům je zakázáno provádět jakékoli zásahy do vzrostlé zeleně na pohřebišti.

15. Na pohřebišti je povoleno provádět práce pouze v takovém rozsahu a způsobem, který stanoví tento Řád a provozovatel.

16. Na pohřebišti je dovoleno umístění reklam pouze na vyhrazených místech po předchozím souhlasu provozovatele. Není dovoleno umístění reklam na stromech ani zařízeních pohřebiště ani hrobových místech a hrobových zařízeních.

17. Na pohřebišti rovněž není dovoleno pořádat prezentační akce soukromých subjektů zaměřené na výkon následné služby pro nájemce či prodej jimi nabízeného zboží. Všechny podnikatelské subjekty, které chtějí vykonávat jakékoli práce či služby pro nájemce, mají oznamovací povinnost k této činnosti vůči provozovateli.

18. Všechny osoby, vykonávající činnosti, související se zajištěním řádného provozu pohřebiště, jsou povinny tak činit v souladu se zákonem o pohřebnictví a ostatními právními normami, upravujícími takovou činnost, dodržovat tento Řád, a to vždy s vědomím provozovatele, nebo s jeho předchozím souhlasem, jeli ho dle tohoto řádu potřeba.
19. Smuteční obřadní síň slouží k obřadům pro rozloučení s lidskými pozůstatky v konečné rakvi před uložením do hrobu, hrobky, nebo odvozem ke zpopelnění, nebo k rozloučení se zpopelněnými lidskými ostatky, a to všem občanům, i členům jakékoli registrované církve, za rovných podmínek. Jiný způsob užití obřadní síně ke smutečnímu obřadu může povolit provozovatel jen po vlastním uvážení a v souladu se zákonem o pohřebnictví. Provozní doba se upravuje podle potřeby objednatelů, kapacity obřadů a provozních možností provozovatele.
20. Smuteční obřadní síň lze užívat pouze na základě uzavřeného smluvního vztahu mezi provozovatelem a objednatelem a za úplaty dle platného ceníku.

Článek 5

Povinnosti provozovatele pohřebiště

Provozovatel pohřebiště je povinen zejména:

- a) všem osobám - zájemcům o nájem stanovit stejné podmínky pro sjednání nájmu dle typu hrobového místa,
- b) zdržet se ve styku s pozůstalými chování nešetného k jejich citům a umožnit při smutečních obřadech účast registrovaných církví, náboženských společností a jiných osob v souladu s projevenou vůlí zemřelé osoby, a pokud se tato osoba během svého života ke smutečnímu obřadu nevyslovila, také v souladu s projevenou vůlí osob uvedených v § 114 odst. 1 občanského zákoníku, je-li provozovateli známa,
- c) vést evidenci související s provozováním pohřebiště v rozsahu dle § 21 zákona o pohřebnictví formou vázané knihy, nebo v elektronické podobě s roční frekvencí výtisku a jejich svázáním,
- d) ukládat Listy o prohlídce zemřelého do spisovny popřípadě i doklady o zpopelnění dle archivačního a skartačního řádu obce,
- e) vyřizovat stížnosti včetně reklamací souvisejících s provozem a správou pohřebiště,
- f) současně je povinen udržovat aktuální plán pohřebiště s vedením evidence volných hrobových míst; zájemcům o uzavření nájemní smlouvy je povinen na jejich žádost nechat nahlédnout do plánu pohřebiště a evidence volných míst,
- g) v případě zákazu pohřbívání bezodkladně písemně informovat nájemce hrobových míst, pokud je mu známa jejich adresa a současně informovat veřejnost o tomto zákazu v místě na daném pohřebišti obvyklém,
- h) v případě rušení pohřebiště provozovatel postupuje dle ustanovení § 24 zákona o pohřebnictví a je bezodkladně povinen ve směru k zúčastněným osobám a veřejnosti splnit veškerou informační povinnost.
- i) připravit k pronájmu nová místa pro hroby, hrobky, urnová místa (tzn. vytýčit – označit schématickým plánkem, číselně označit, vyčistit) tak, aby se minimalizoval negativní dopad na již existující hrobová místa; pronajímat tato místa a provádět obnovu nájmu zájemcům za podmínek, stanovených zákonem o pohřebnictví a Řádem tak, aby vznikly ucelené řady, oddíly, či skupiny hrobových míst stejného charakteru a rozměrů.
- j) zabezpečovat výkopy hrobů a služby související s pohřbíváním, manipulací s lidskými ostatky, exhumacemi a ukládáním zpopelněných ostatků (uložení uren). Tuto povinnost může zajistit i u třetího subjektu,
- k) zajišťovat údržbu veřejné zeleně na pohřebišti podle platných předpisů, pokynů příslušného správního orgánu, provádět úklid cest a chodníků, běžnou údržbu oplocení, společných zařízení a inženýrských sítí v rozsahu stanoveném smlouvou, dbát na úpravu pohřebiště,
- l) zajišťovat sběr, uskladňování a odstraňování všech odpadů z pohřebiště,

- m) zabezpečovat pořádek a čistotu na pohřebišti včetně údržby veřejných travnatých ploch, opuštěných hrobových míst a vyhrazených ploch,
- n) umožnit oprávněným osobám manipulaci se zetlelými, nezetlelými i zpopelněnými lidskými ostatky v rámci pohřebiště nebo provedení exhumace za podmínek stanovených zákonem o pohřebnictví a tímto Řádem,
- o) písemně upozornit nájemce na skončení sjednané doby nájmu nejméně 90 dnů před jejím skončením; není-li mu trvalý pobyt, nebo sídlo nájemce znám, uveřejní tuto informaci v místě na daném pohřebišti obvyklém, nejméně 60 dnů před skončením sjednané doby nájmu,
- p) během doby trvání nájmu zajistit k hrobovému místu přístup a zdržet se jakýchkoli zásahů do hrobového místa, s výjimkou případů, kdy je nezbytné bezodkladně zajistit bezpečný provoz pohřebiště, mimo kopání hrobů nebo opravy hrobových zařízení a hrobek v sousedství, avšak jen na dobu nezbytně nutnou.

Článek 6

Užívání hrobového místa

1. Žádný zájemce o nájem místa na pohřebišti nemá nárok na okupaci opuštěného hrobového místa, nebo na jiné, individuální umístění hrobu a hrobového zařízení v rámci hrobového místa.
2. Nájem hrobového místa vzniká na základě smlouvy o nájmu hrobového místa uzavřené mezi pronajímatelem – provozovatelem pohřebiště a mezi nájemcem (dále jen smlouva o nájmu). Smlouva o nájmu musí mít písemnou formu a musí obsahovat určení druhu hrobového místa, jeho rozměry, výši nájemného.
3. K uzavření smlouvy o nájmu hrobového místa je zájemce o nájem povinen poskytnout pronajímateli – provozovateli pohřebiště veškeré podklady, které si provozovatel pohřebiště vyžádá. Provozovatel je povinen vést zejména tyto údaje:
  - a) jméno a příjmení zemřelé osoby, jejíž lidské pozůstatky nebo ostatky jsou na pohřebišti uloženy, místo a datum jejího narození a úmrtí,
  - b) List o prohlídce zemřelého nebo doklad o zpopelnění,
  - c) údaje o jiných lidských pozůstatcích v rozsahu identifikace jiných lidských pozůstatků,
  - d) datum uložení lidských pozůstatků nebo lidských ostatků na pohřebiště včetně jejich exhumace, určení hrobového místa, hloubky pohřbení, druhu rakve, vložky do rakve nebo transportního vaku; u lidských ostatků druh a číslo urny,
  - e) záznam o nebezpečné nemoci, pokud lidské pozůstatky, které byly uloženy do hrobu nebo hrobky, byly touto nemocí nakaženy,
  - f) jméno, příjmení, adresu místa trvalého pobytu a data narození nájemce hrobového místa, jde-li o fyzickou osobu, nebo obchodní jméno, název nebo obchodní firmu, sídlo a identifikační číslo osoby nájemce hrobového místa, jde-li o právnickou osobu,
  - g) datum uzavření nájemní smlouvy a dobu trvání závazku včetně údajů o změně smlouvy,
  - h) údaje o hrobce a hrobovém zařízení daného hrobového místa, včetně údajů o vlastníku, pokud je znám, není-li vlastníkem nájemce, a to nejméně v rozsahu jméno, příjmení, trvalý pobyt, datum narození.
  - i) jméno, příjmení, adresu místa trvalého pobytu a další kontakty na osoby, které budou po smrti nájemce na základě určené posloupnosti pokračovat v nájmu.
4. Změny výše uvedených údajů a skutečností je nájemce povinen bez zbytečného odkladu oznámit provozovateli pohřebiště.
5. V případě, že se jedná o nájem hrobového místa v podobě hrobu, musí být doba, na niž se smlouva o nájmu uzavírá, stanovena tak, aby od pohřbení mohla být dodržena tlečící doba stanovená pro pohřebiště v čl. 3.

6. Nájem hrobových míst se sjednává zpravidla na dobu 10 let.
7. Osvobození od úhrady nájmu jakož i slevy z cen může učinit pouze provozovatel pohřebiště.
8. Platným uzavřením nájemní smlouvy k hrobovému místu na pohřebišti vzniká nájemci právo zřídit na místě hrob, hrobku, urnové místo, včetně vybudování hrobového zařízení (náhrobek, rám, krycí desky apod.) a vysázet květiny, to vše v souladu s obsahem nájemní smlouvy, tímto Řádem a pokyny provozovatele, s následnou možností uložit v tomto místě lidské pozůstatky a lidské ostatky.
9. Nájemní právo k hrobovému místu lze převést na třetí osobu pouze prostřednictvím provozovatele novou smlouvou nebo písemnými dodatky. Současně s převodem nájemního práva je dosavadní nájemce a vlastník hrobky nebo hrobového zařízení povinen předložit provozovateli smlouvu o převodu uvedených věcí do vlastnictví jiné osoby, nezůstávají-li i nadále v jeho vlastnictví.
10. Je-li nájemcem hrobového místa více spolunájemců, vyberou si tito ze svého středu jednoho, který bude zmocněn ostatními zastupovat je při komunikaci a jednáním s provozovatelem v minimálním rozsahu pro zaslání upozornění na konec nájmu, návrhy smluv, předpisy a inkasa podílů úhrad ceny nájmu a služeb spojených. Zmocnění se nevztahuje na uzavírání smlouvy o nájmu a službách spojených. Bude-li kterýkoliv spolunájemce požadovat jednání a komunikaci či korespondenci s provozovatelem jednotlivě, uhradí provozovateli více náklady s tím spojené nad míru obvyklou dle ceníku.
11. Provozovatel pohřebiště může odstoupit od smlouvy o nájmu, s výjimkou smlouvy o nájmu hrobu, kde dosud neuplynula stanovená tlečí doba, jestliže nájemce neuhradí dlužné nájemné, nebo úhradu za služby spojené s nájmem do 3 měsíců ode dne, kdy ho k tomu provozovatel písemně vyzval.
12. Jestliže nájemce podá před uplynutím sjednané doby nájmu návrh na prodloužení smlouvy o nájmu a plní své povinnosti dle zákona o pohřebnictví § 25 odstavec 4, může provozovatel pohřebiště jeho návrh odmítnout jen v případě, že má být pohřebiště zrušeno podle § 24 zákona o pohřebnictví.
13. Uložení konstrukce pro ukládání vykopané zeminy při výkopu vedlejšího hrobu a nutné kamenické práce na přilehlém hrobovém místě, to vše v odůvodněných případech a na nezbytně nutnou dobu, není omezením práva nájemce ve smyslu § 25 zákona o pohřebnictví. Dojde-li k zásahu do hrobového místa, nebo zařízení a vznikne-li tímto škoda, je povinen hrobové místo uvést do původního stavu, nebo škodu nahradit ten, kdo škodu způsobil. To platí i v případě, že škůdce ke své činnosti přibral třetí osobu.
14. Nájemce je povinen vlastním nákladem zajišťovat údržbu hrobového místa a hrobového zařízení v rozsahu stanoveném smlouvou o nájmu a v následujícím rozsahu a způsobem:
  - a) nejpozději do 3 měsíců od pohřbení do hrobu zajistit úpravu pohřbívací plochy hrobového místa,
  - b) zajistit, aby plocha hrobového místa nezarůstala nevhodným porostem, který by narušoval svým vzhledem okolí, průběžně zajišťovat údržbu hrobového místa tak, aby travní porost nedosáhl květenství (vymetání trav), jakož i průběžně zajišťovat údržbu hrobového zařízení na vlastní náklady tak, aby jejich stav nebránil užívání hrobových míst ostatních nájemců a dalších osob,
  - c) odstranit včas znehodnocené květinové a jiné dary, odpad z vyhořelých svíček a další předměty, které narušují estetický vzhled pohřebiště. Neodstraní-li tyto předměty nájemce hrobového místa, je provozovatel oprávněn tak učinit sám,
  - d) neprodleně zajistit opravu hrobového zařízení pokud je narušena jeho stabilita a ohrožuje tím zdraví, životy, nebo majetek dalších osob. Pokud tak nájemce neučiní po uplynutí lhůty uvedené ve výzvě provozovatele, je provozovatel pohřebiště oprávněn zajistit bezpečnost hrobového místa na náklady a riziko nájemce.
15. Je zakázáno odkládat díly hrobového zařízení na sousední hrobová místa nebo je opírat o sousední hrobová zařízení.
16. Při užívání hrobového místa je nájemci zakázáno manipulovat s lidskými ostatky. Se zpopelněnými lidskými ostatky může nájemce manipulovat a ukládat je na pohřebišti pouze s vědomím provozovatele.
17. Nájemce je povinen strpět číselné označení hrobových míst provedené provozovatelem, tyto čísla nepřemísťovat, nepoškozovat a nepoužívat k jiným účelům. Nájemce je povinen strpět na hrobovém místě vhodně umístěný odkaz na uveřejněnou informaci ve vývěsce týkající se upozornění nájemce na skončení doby nájmu.

18. Pokud se hrobka stala opuštěnou po účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (tj. od 1. ledna 2014), bude od 1. ledna 2024 provozovatelem pohřebiště provedena nabídka příslušnému Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. Pokud se hrobové zařízení stalo opuštěným po účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (tj. od 1. ledna 2014), může si ho přivlastnit kdokoliv, nebránilo tomu zákon nebo právo jiného na přivlastnění věci (viz ustanovení § 1045 a § 1050 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).
19. Pokud byla hrobka opuštěna před účinností zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (tj. před 1. lednem 2014), bude zaevidována do majetku obce Tvrdonice, která je vlastníkem pozemku (viz ustanovení § 3056 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). Oznámení o novém vlastníku hrobky, která se tímto postupem stala hrobkou obecní, se zveřejní vhodným způsobem na veřejném pohřebišti (např. ve vývěsní skřínce). U opuštěného hrobového zařízení probíhá postup shodně.
20. Byl-li nájemce hrobového místa prokazatelně vyzván před ukončením nájmu k vyklizení hrobu od movitých i nemovitých věcí, v souladu s § 2225 občanského zákoníku při skončení nájmu předá nájemce hrobové místo vyklizené do 30 dnů od skončení nájmu. Při odevzdání hrobového zařízení nebo hrobky si nájemce vezme vše, kromě uložených lidských ostatků, ať zpopelněných nebo nezpopelněných, protože v souladu s § 493 občanského zákoníku lidské ostatky nejsou věci.
21. Po zániku nájmu se lidské ostatky nezpopelněné i zpopelněné ponechají na dosavadním místě. Při nájmu hrobového místa novým nájemcem budou tyto lidské ostatky v průběhu nového pohřbení uloženy pod úroveň dna hrobu.
22. Při nesplnění bodu 20 je hrobové zařízení umístěno na hrobovém místě po zániku nájemní smlouvy bez právního důvodu tedy neoprávněně. Pokud na výzvu není odstraněno, pak má provozovatel pohřebiště možnost obrátit se na soud nebo v rámci svépomoci hrobové zařízení odstranit a uskladnit a následně vyzvat vlastníka ať si zařízení odebere. Náklady na odstranění a uskladnění hrobového zařízení ponese vlastník hrobového zařízení. Pokud na další výzvu vlastník nereaguje a náklady na odstranění a skladné překročí výši odhadované ceny hrobového zařízení, provozovatel hrobové zařízení prodá. Výtěžek použije na úhradu nákladů.
23. Smlouvou o nájmu hrobového místa lze ujednat, že pokud ke dni skončení sjednané doby nájmu nebude hrobové místo vyklizené od hrobového zařízení, počíná běžet tzv. čekací doba pro opuštěnost dle občanského zákoníku.
24. Některá hrobová zařízení nebo hrobky lze provozovateli pohřebiště darovat písemnou darovací smlouvou.

Článek 7

Podmínky zřízení hrobky a hrobového zařízení

1. Ke zhotovení hrobky a hrobového zařízení na pohřebišti, nebo úpravě již existujících je oprávněn pouze vlastník nebo jím zmocněná osoba po prokazatelném předchozím souhlasu nájemce hrobového místa a provozovatele za jím stanovených podmínek.
2. Podmínky ke zřízení hrobového zařízení mimo hrobky určuje provozovatel v rozsahu:
  - a) určí rozměry, tvar hrobového zařízení, případně druh použitého materiálu, minimální hloubku základů, odstupňování hrobového zařízení ve svahovitém terénu, šířku uliček mezi hrobovým zařízením, způsob uložení zeminy a odpadu při zřizování hrobového zařízení, jeho opravách a likvidaci; jednotlivé díly hrobového zařízení musí být mezi sebou pevně kotveny,
  - b) základy musí být provedeny do nezamrzající hloubky 80 cm, dimenzovány se zřetelem na únosnost půdy a nesmí zasahovat do pohřbívací plochy,
  - c) základy musí odpovídat půdorysným rozměrům díla a podpovrchové hloubce základové spáry, která činí minimálně 80 cm,
  - d) základy památníků, náhrobků nebo stél musí být zhotoveny z dostatečně únosného materiálu, odolného proti působení povětrnosti, např. z prostého betonu či železobetonu, kamenného, popř. cihelného zdiva,

- e) přední a zadní rámy hrobu nebo hrobky musí být v jedné přímce s rámy sousedních hrobů,
  - f) při stavbě na svahovitém terénu musí být hrobové zařízení stejnoměrně odstupňováno.
3. V případě, že je místo na pohřebišti určeno ke zřízení hrobky, je nájemce oprávněn zřídit hrobku způsobem, v rozsahu a za podmínek stanovených souhlasem provozovatele ke zřízení hrobky:
- a) posoudit okolí plánované stavby (vliv na výsadbu, okolní komunikace, přístup k sousedním hrobovým místům),
  - b) vytvořit zadání pro projektovou dokumentaci ke stavbě hrobky (např. tvar hrobky a odvětrávání, typ terénu a půdy, prostoru hrobky pro požadovaný počet rakví, výkopu pro požadovaný počet rakví),
  - c) navrhnout materiály a hlavní konstrukční prvky včetně požadavků pro osazení hrobky hrobovým zařízením kamenickou firmou (základové pasy, beton, výztuže, betonové tvárnice) na základě předloženého statického výpočtu,
  - d) zhotovit jednoduchý rozpočet stavby (ceny stavebních materiálů a stavebních prací, přesunu hmot),
  - e) provést uložení přebytečné zeminy (zajištění oddělení případných lidských ostatků, naložení, odvoz a uložení zeminy na skládku, dodržování hygienických předpisů a opatření),
  - f) zhotovit základové pasy včetně dodržení technologických postupů a parametrů pro zvolený materiál stavby,
  - g) zhotovit stěny, vložit svislé i vodorovné výztuže, zhotovit otvory pro patra, zalít betonem a zhotovit odvodnění,
  - h) ukončit stavbu (betonový věnec, popř. zhotovení vnitřního zakrytí stropnicemi a následná izolace proti povrchové vodě),
  - i) dodržet minimální světlost otvoru pro spuštění rakve s možností opakovaného otevření bez nutnosti demontáže hrobového zařízení,
  - j) obsypat stěny hrobky, upravit okolní terén,
  - k) protokolárně předat stavbu včetně souhlasu provozovatele pohřebiště tuto stavbu užívat.
4. Při provádění prací směřujících ke zhotovení, údržbě, opravám, nebo odstranění věci na hrobovém místě, je vždy třeba předchozího prokazatelného souhlasu nájemce, neprovádí-li tyto práce sám, přičemž je ten, kdo tyto práce provádí povinen činit tak dle pokynů provozovatele, nájemní smlouvy a tohoto Řádu.
5. V průběhu zhotovování, údržby, oprav, nebo odstraňování hrobky, hrobového zařízení na pohřebišti odpovídá nájemce hrobového místa za udržování pořádku, za skladování potřebného materiálu na místech a způsobem určeným provozovatelem. Odstraňovaný stavební materiál, náhrobky, či jejich části, stejně tak i vykopanou zeminu je nájemce povinen nejpozději před přerušением práce téhož dne odvézt na určené místo skládky a případně uložit do příslušného kontejneru. Při těchto pracích nesmí být cesty a uličky na pohřebišti užívány k jinému účelu než ke komunikačním a nesmí být jejich průchodnost omezována.
6. Po skončení uvedených prací je nájemce povinen na svůj náklad uvést okolí příslušného hrobového místa a místa, která při práci znečistil, do původního stavu nejpozději do 48 hodin. Ukončení prací je nájemce povinen ohlásit provozovateli a je povinen uhradit náklady spojené s odvozem a odstraňováním odpadu, vzniklého při pracích na hrobovém místě, pokud tak neučinil na vlastní náklad sám. Spolu s tím nahlásí změny hrobového zařízení, zakládající povinnost změnit, či doplnit předepsanou evidenci. Totéž platí při likvidaci hrobového zařízení včetně základů a stavby hrobky.
7. Na hrobovém místě lze vysadit strom nebo keř pouze s předchozím písemným povolením provozovatele. Provozovatel může nájemci přikázat odstranění vysazené dřeviny bez jeho souhlasu, případně odstranit takovou výsadbu na náklad nájemce hrobového místa.
8. Vlastník hrobového zařízení je oprávněn odstranit hrobové zařízení z pohřebiště po předchozím projednání s provozovatelem a nájemcem hrobového místa, není-li sám nájemcem.

Článek 8 Ukládání lidských pozůstatků a exhumace lidských ostatků

1. Hroby pro ukládání lidských pozůstatků musí splňovat následující požadavky:
  - a) jejich hloubka musí být u dospělých osob a dětí od 10 let nejméně 1,5 m, u dětí mladších 10 let nejméně 1,2 m,
  - b) dno hrobu nebo hrobky musí ležet nad úrovní kolísání hladiny podzemní vody,
  - c) boční vzdálenosti mezi jednotlivými hroby musí činit nejméně 0,3 m.
2. Otevřít hrob nebo hrobku na pohřebišti, ukládat do nich lidské pozůstatky nebo provádět exhumaci je oprávněn pouze provozovatel pohřebiště nebo provozovatel pohřební služby, který na základě smlouvy s vypravitelem pohřbu hodlá na pohřebišti pohřbít lidské pozůstatky (viz čl. 9).
3. Obdobně jako při přijímání lidských pozůstatků k pohřbení provozovatel dbá na to, aby převzetí nezpopelněných lidských ostatků bylo doloženo alespoň úmrtním listem a průvodním dopisem s uvedením, o čí ostatky se jedná, odkud jsou (číslo hrobu a název pohřebiště) a v zájmu koho se exhumace a převoz prováděl (číslo objednávky a smluvní strany); u urny postačí předložit doklad o zpopelnění, který obsahuje údaje shodné s identifikačním štítkem. Tyto dokumenty by měly být podkladem i pro evidenci související s provozováním pohřebiště.
4. Zpopelněné lidské ostatky je možné uložit na pohřebišti vždy jen se souhlasem nájemce hrobového místa a provozovatele, u hrobů zpravidla k nohám do niky, jinak v ochranném obalu.
5. V době po úmrtí nájemce, má-li být tento uložen do hrobu, jehož byl nájemcem, zajistí provozovatel úhradu nájemného na dobu tlecí od vypravitele pohřbu nebo jiné zmocněné osoby.
6. Bez ohledu na uplynutí tlecí doby může být s nezpopelněnými i zpopelněnými lidskými ostatky v rámci pohřebiště manipulováno pouze na základě předchozího souhlasu provozovatele pohřebiště.
7. Nezpopelněné i zpopelněné lidské ostatky mohou být exhumovány, tj. přemístěny nebo převezeny na jiné pohřebišti, pouze na písemnou a odůvodněnou žádost nájemce hrobového místa a nájemce nového hrobového místa na jiném pohřebišti, a to jen s písemným souhlasem provozovatele pohřebiště. Převoz exhumovaných nezpopelněných lidských ostatků na jiné pohřebišti musí být předem objednan u provozovatele pohřební služby a objednávka k žádosti přiložena. Nájemce hrobového místa doloží k žádosti o exhumaci vždy skutečnost úmrtí podle § 22 odst. 2 zákona o pohřebnictví a písemný souhlas osoby uvedené v § 114 odst. 1 občanského zákoníku. Před exhumací nezetlelých lidských ostatků musí nájemce hrobového místa písemně požádat o souhlas také krajskou hygienickou stanicí.
8. Všechny rakve včetně exhumačních musí být označeny štítkem nejméně se jménem zemřelého, datem narození, datem úmrtí, dnem pohřbu a názvem provádějící pohřební služby.
9. Rakve, použité pro pohřbívání do země, musí být vyrobeny z takových materiálů, aby ve stanovené tlecí době zetlely spolu s lidskými ostatky. Za zetlelé se považují zbytky rakví (hlavních desek) o maximální velikosti 0,5 m² držící vcelku. Pro výrobu rakví ukládaných do hrobu na pohřebišti, nesmějí být použity díly z nerozložitelných materiálů. Kovový díl (madla rakve apod.) lze použít jen omezeně.
10. Výplň rakví (vystýlka), transportní vaky vložené do rakví a rubáše mohou být vyrobeny pouze z lehce rozložitelných materiálů jako dřevěné piliny, papír, u vaků rozložitelné plasty a u rubášů látky. Tkanina, ze které je oblečení zemřelého vyrobeno, by měla být nejlépe bez chemických příměsí.
11. K výrobě rakví a jejich nátěrů nesmí být použity barvy, lepidla a tvrdidla, obsahující složky škodlivých látek.
12. Milodary vložené do rakve mohou být vyrobeny také pouze ze snadno rozložitelných materiálů.
13. Pro pohřbívání do hrodek je nutno použít rakve:
  - a) vyrobené z dřevního materiálu s dlouhou trvanlivostí, do které bude umístěna poloviční zinková vložka nebo
  - b) kovové nebo
  - c) dle ČSN Rakve.

14. Maximální rozměry rakví v hrobkách nesmějí překročit délku 2,15 m a šíři 0,85 m.

Článek 9

Podmínky pro otevření hrobu nebo hrobky provozovatelem pohřební služby

1. Provozovatel pohřební služby smí otevřít hrob nebo hrobku na pohřebišti pro uložení lidských pozůstatků, nebo lidských ostatků, k provedení exhumace, popř. k jiným účelům, pokud provozovatel obdrží v dostatečném předstihu před samotným otevřením hrobu nebo hrobky:
  - a) písemnou žádost vypravitele pohřbu, nájemce hrobu a majitele hrobového zařízení o otevření hrobu nebo hrobky provozovatelem pohřební služby,
  - b) kopii té části smlouvy uzavřené mezi provozovatelem pohřební služby a vypravitelem pohřbu o vypravení pohřbu, která přikazuje pohřbit do příslušného hrobového místa,
  - c) doklad o oprávnění k podnikatelské činnosti v oblasti provozování pohřební služby a o oprávněnosti vykonávat podnikatelskou činnost technické služby - práce při kopání hrobů na pohřebištích (výpis z živnostenského rejstříku),
  - d) prohlášení, že uvedené práce zajistí provozovatel pohřební služby na vlastní náklad, vlastními zaměstnanci a s použitím vlastních pomůcek i náradí a na vlastní odpovědnost,
  - e) osvědčení o získání profesní kvalifikace Hrobník nebo potvrzení o absolvování školení hrobníků od zaměstnance provozovatele pohřební služby, který bude hrob nebo hrobku otevírat,
  - f) doklad o ověření znalostí předpisů BOZP a PO,
  - g) návrh na protokolování předání pracoviště před i po pohřbení včetně fotografií příslušného hrobového místa před jeho otevřením a fotografie bezprostředně sousedících hrobů.
2. Zaměstnanec pohřební služby, který bude hrob nebo hrobku otevírat, musí být provozovatelem pohřebiště seznámen s řádem pohřebiště, místními podmínkami a s jinými informacemi nezbytnými pro bezpečné a nezávadné otevření hrobu nebo hrobky.
3. Provádí-li otevření hrobu nebo hrobky zaměstnanec provozovatele pohřební služby, provozovatel pohřebiště je oprávněn kdykoli:
  - a) zkontrolovat průběh prací, stav výkopu a pažení, dohlédnout na zabezpečení vykopané hrobové jámy proti pádu třetí osoby a přítomnost druhého pracovníka provozovatele pohřební služby,
  - b) požádat o přerušování prací; v takovém případě je zaměstnanec provozovatele pohřební služby povinen práce neprodleně pozastavit.
4. Provozovatel pohřebiště může po dohodě s provozovatelem pohřební služby vybavit jeho zaměstnance pověřeného otevřením hrobu nebo hrobky vhodnými pracovními pomůckami, potřebnými nástroji a náradím.
5. Otevření hrobu, u něhož neuplynula tlečící doba od posledního pohřbení, je možné provést jen tehdy, pokud příslušná krajská hygienická stanice povolila manipulaci s nezetlelými lidskými ostatky.
6. Provozovatel pohřebiště může odmítnout otevření hrobu nebo hrobky, jsou-li k tomu závažné důvody, např. bezprostřední blízkost vzrostlého stromu, u něhož by musely být přerušeny hlavní kořeny (což by vedlo k narušení stability stromu), pokud je pohřebiště a jeho porost v nepříznivém stavu v důsledku vichřic, dešťových srážek, nebo pokrytí povrchu sněhem a ledem.
7. Rakev s lidskými pozůstatky musí být po uložení do hrobu zasypana zkyprěnou zeminou ve výši minimálně 1,2 m.
8. Provozovatel pohřebiště zajistí při otevření hrobu a hrobky provoz na pohřebišti tak, aby nebyl narušen veřejný pořádek a aby byl vyloučen přenos možné nákazy.
9. Náklady vzniklé provozovateli pohřebiště v souvislosti s otevřením hrobu nebo hrobky hradí ten, kdo o otevření požádal. Provozovatel pohřebiště má nárok na úhradu přiměřených nákladů za poskytnuté výše uvedené a další související služby.

Článek 10 **Dřeviny a lavičky**

1. Dřeviny lze na pohřebišti vysazovat pouze se souhlasem provozovatele. Jedná se o dřeviny, které by v budoucnu vykazovaly znaky vzrostlých stromů a mohly by způsobovat škody na majetku a ohrožovat bezpečnost návštěvníků.
2. Dřeviny nesmějí být vysazovány do pohřbívací plochy s výjimkou toho, kdy se nájemce písemně zaváže k tomu, že bude místo užívat pouze k uložení zpopelněných lidských ostatků.
3. Provozovatel může dle svého uvážení a bez souhlasu nájemce odstranit vysazené dřeviny, k jejichž výsadbě nedal souhlas.
4. Likvidovat vzrostlou zeleň lze jen při dodržení zvláštního předpisu (viz zákon o ochraně přírody a krajiny).
5. Všechna trvalá zeleň, vysazená na pohřebišti, se stává majetkem provozovatele pohřebiště.
6. Nájemce ani návštěvník pohřebiště není oprávněn provádět jakékoli zásahy do vzrostlé zeleně bez předchozího souhlasu provozovatele.
7. Pevné i přenosné lavičky instaluje na pohřebišti provozovatel, nebo osoba, které k tomu udělí provozovatel souhlas s určením rozměrů, tvaru a umístění lavičky a povinnosti udržovat lavičky v řádném stavu.
8. Lavičky mohou užívat všichni návštěvníci pohřebiště.
9. Jednoduché práce nutné k udržování a okrašlování hrobových míst a hrobového zařízení provádějí nájemci nebo podnikající fyzické či právnické osoby nájemcem pověřené.

Článek 11 **Sankce**

1. Porušení tohoto Řádu bude postihováno podle § 5 odst. 1 písm. i) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, jako přestupek proti veřejnému pořádku. Za tyto přestupky lze uložit pokutu až do výše 10 000,- Kč ve smyslu § 5 odst. 3 zákona o některých přestupcích. Je-li přestupek spáchán opakovaně, může být uložena pokuta až do výše 15 000,- Kč.
2. Přestupku se dopustí také ten, kdo dle zákona o pohřebnictví
  - a) v rozporu s § 4 odst. 1 písm. f) zachází s lidskými pozůstatky nebo lidskými ostatky na pohřebišti způsobem dotýkajícím se důstojnosti zemřelého nebo mravního cítění veřejnosti,
  - b) v rozporu s § 4 odst. 1 písm. g) neoprávněně otevře na pohřebišti konečnou rakev s lidskými pozůstatky nebo urnu s lidskými ostatky,
  - c) v rozporu s § 4 odst. 1 písm. h) neoprávněně otevře na pohřebišti hrob nebo hrobku nebo neoprávněně provádí exhumaci.
3. Za přestupky uvedené v odst. 2 lze uložit pokutu až do výše 100 000,- Kč ve smyslu § 26 zákona o pohřebnictví.

Článek 12 **Ostatní ustanovení**

1. Právní vztahy neupravené tímto řádem, vztahující se k provozování pohřebiště, se řídí zákonem o pohřebnictví.
2. Pokud se písemný styk provádí doručenkou na adresu nájemce místa na pohřebišti, platí fikce doručení uplynutím posledního dne úložní lhůty u pošty.
3. Kontrolu dodržování tohoto Řádu provádí obec Tvrdonice a Krajský úřad Jihomoravského kraje.
4. Výjimky z Řádu pohřebiště dle individuální žádosti může schválit provozovatel pohřebiště.

5. Pokud pohřebiště, nebo jeho část, včetně hrobových zařízení, jsou zapsány v seznamu kulturních památek, nebo se nacházejí na území památkového zájmu, či jsou v seznamu válečných hrobů a pohřebišť vztahují se na péči o ně zvláštní právní předpisy.

Článek 13 **Zrušující ustanovení**

Dnem nabytí účinnosti tohoto schváleného Řádu pohřebiště se ruší v celém rozsahu Řád veřejného pohřebiště schválený dne 18.06.2002.

Článek 14 **Závěrečné ustanovení**

1. Tento Řád je účinný dnem ....
2. Řád veřejného pohřebiště bude vyvěšen na úřední desce Obecního úřadu Tvrdonice po dobu 15 dnů a po celou dobu platnosti tohoto řádu musí být vyvěšen na pohřebišti na místě obvyklém.

V Tvrdonicích dne 2023

.....
Ing. Zdeněk Tesařík
starosta